

них проектів або підтримки на досить позитивному рівні транспортної, міської чи іншої інфраструктури.

Переважно внаслідок необхідності вирішення соціально значущих проблем або повного розвитку інфраструктури (міської, дорожньої) за відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів, необхідних виробничих площ і кадрового потенціалу формується тісний взаємозв'язок між державою (на всіх рівнях влади) і підприємницькими структурами.

У контексті розвитку нових інститутів економіки державно-приватне партнерство, безумовно, можна розглядати з різних позицій, у тому числі в етико-економічному аспекті трансформації українського суспільства, а також як частину інституціональної інфраструктури, яка дає додаткову можливість гармонізувати приватнопідприємницькі інтереси і громадські інтереси в національній економіці. І ефективність діяльності органів державної влади певною мірою залежить від чіткого усвідомлення необхідності залучення недержавних структур до реалізації спільних проектів. Активне розуміння значущості цих процесів знаходить реалізацію в нормативних актах уряду.

У цілому висловлене вище дає змогу визначити основні параметри й аспекти економічного змісту державно-приватного партнерства:

1) державно-приватне партнерство є системою заходів державного регулювання з метою реалізації промислової політики, стимулювання інноваційної активності, залучення інвестицій у розвиток інфраструктури і соціальної сфери;

2) державно-приватне партнерство з погляду залучення підприємницьких структур припускає наявність діяльності приватного сектора у сфері надання громадських послуг (житлово-комунальне господарство, охорона здоров'я, соціальні послуги, освіта, транспорт, міське господарство);

3) державно-приватне партнерство надає можливість приватному сектору забезпечити підприємницьку ініціативу, економію витрат і стислі терміни реалізації проектів. При цьому публічний сектор здійснює узгодження громадських інтересів, надає довгострокові гарантії встановлення тарифів, регуляторів, стандартів і правил контролю;

4) державно-приватне партнерство є інструментом залучення підприємницької ініціативи та інвестицій при збереженні державного контролю над активами (об'єкти інфраструктури, надра, економічні суб'єкти, що мають соціальне значення, тощо);

5) державно-приватне партнерство забезпечує етико-економічний аспект за допомогою реалізації принципів соціальної відповідальності бізнесу перед суспільством;

6) державно-приватне партнерство є альтернативою як державному підприємництву, так і повній передачі господарського ведення в руки приватного сектора.

Усвідомлення цих аспектів, що виражають економічну суть державно-приватного партнерства, є властивим не лише для України. Концептуальні підходи до практичної реалізації державно-приватного партнерства склалися за кордоном упродовж десятиліть.

Істотним чинником активнішого впровадження державно-приватного партнерства на державному або регіональному рівні може стати вивчення зарубіжного досвіду. Проте, вивчення це необхідно розпочинати не з практичних прикладів, а з концептуального розуміння цього питання на сучасному рівні розвитку національної економіки. Насамперед це зумовлено тим, що в країні не готують кадри, здатні вже сьогодні працювати на ринку проектів державно-приватного партнерства.

1. Авксентьев М. Ю. Аналіз розвитку механізмів державно-приватного партнерства в країнах, що розвиваються у період з 1990 по 2001 рр. / М. Ю. Авксентьев // Формування ринкових відносин в Україні: зб. наук. праць. – Вип. 11 (102) / наук. ред. І.К. Бондар. – К.: НДЕІ, 2009. – С. 143–150.

2. Варнавский В. Г. Партнерство государства и частного сектора: формы, проекты, риски / В. Г. Варнавский – РАН // Институт мировой экономики и международных отношений. – М.: Наука, 2005. – 315 с.

3. Діденко Н. Г. Теоретико-методологічні засади розробки та функціонування механізмів державного управління в системі соціального партнерства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук : 25.00.02. – 2008.

4. Єрмілов С. Ф. Зарубіжний досвід механізмів державно-приватного партнерства: історичний аспект / С. Ф. Єрмілов // Актуальні проблеми та перспективи розвитку публічного управління в Україні : тези доповідей III Міжнар. науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 25 листопада 2011 р.) / [за ред. В.М. Огаренко та ін.] – Запоріжжя : КПУ, 2011. – С. 58–61.

5. Моліна О. В. Використання механізму державно-приватного партнерства в сучасній економіці [Текст] / О. В. Моліна // В зб. : Вісник соціально-економічних досліджень. Вип. 27 / ОГЭУ. – Одесса: АТЗТ ІРЕНТТ, 2007. – С. 231–238.

6. Полтавець В. Державно-приватне партнерство. Досвід України // [Електронний ресурс] Конференція малих міст України «Державно-приватне партнерство як механізм розвитку малих міст», 6-7 липня, 2009 року, м. Українка / Режим доступу : http://www.google.com.ua/search?hl=ru&source=hp&q=Конференція+малих+міст+України+«Державно-приватне+партнерство+як+механізм+розвитку+малих+міст»,+6-7+липня,+2009+року,+м.+Українка+&btnG=Поиск+в+Google&aq=f&aql=&aql=&oq=&gs_fai=. – Назва з екрану.

7. Public-private partnership // [Електронний ресурс] Knowledgerush / Режим доступу : http://www.knowledgerush.com/kr/encyclopedia/Public-private_partnership. – Назва з екрану.

УДК 342.534.072.2:342.7](4+477)

Леся Лазарева

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОМБУДСМЕН ТА ЄВРОПЕЙСЬКА МЕРЕЖА ОМБУДСМЕНІВ ЯК ІНСТИТУЦІЇ ПЕРСПЕКТИВНОЇ СПІВПРАЦІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Розглядаються основні аспекти та принципи діяльності Європейського Омбудсмена та Європейської мережі омбудсменів як інституцій, у форматі яких буде здійснювати свою діяльність український омбудсмен у разі отримання Україною статусу країни-кандидата на вступ до ЄС та безпосереднього вступу до ЄС.

© Лазарева Л.О., 2012.

Аналізуються фактори, які потребують приведення у відповідність до європейських стандартів з метою підвищення ефективності діяльності омбудсмена та підготовки для співпраці з відповідними інституціями на високому рівні.

Ключові слова: Європейський Омбудсмен, Європейська мережа омбудсменів, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Демократизація та становлення в Україні громадянського суспільства є невід’ємними частинами інтеграційної політики держави. Реформи у відповідних напрямках проводяться з метою удосконалення механізму функціонування державного управління. При цьому парафування угоди про асоціацію з ЄС наприкінці 2011 року чітко окреслило проблематику сучасних євроінтеграційних процесів в Україні, а саме стану захисту прав людини, питань політизації судової влади. В таких умовах ефективна робота Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини має можливість вплинути як на стан захисту прав людини, так і на ефективність діалогу з ЄС у цій сфері. Діяльність Європейського Омбудсмена та Європейської мережі омбудсменів має чітко налагоджений механізм та постійно удосконалюється. Досвід цих інституцій потрібно вивчати і враховувати в Україні.

Враховуючи євроінтеграційні процеси України та перспективу вступу країни до ЄС, слід детально дослідити діяльність як Європейського Омбудсмена, так і Європейської мережі Омбудсменів з метою наближення діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини до європейських стандартів та підготовки готовності його співпраці у відповідній мережі.

Аналіз останніх досліджень показує, що питання роботи Європейського Омбудсмена мало досліджувалося у вітчизняній науковій літературі. Відповідна база інформації у загально інформативному вигляді міститься у роботах І. А. Грицяка при розгляді правової та інституційної системи ЄС [1], Л. Л. Прокopenко, О. М. Рудіка, І. Д. Шумляевої у практичному порадинику державного службовця з організації регіонального співробітництва [3]. В дисертаційному дослідженні І. О. Дідковської приділено увагу порівняльному аналізу повноважень Європейського Омбудсмена та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [2]. Більш спеціалізовано питання досліджувалося європейськими авторами, а саме у публікаціях Н. Діамандоураса [7], у дисертаційному дослідженні В. Дж. Поп [8].

Метою даної статті є визначення шляхів підвищення ефективності діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та приведення її у відповідність європейським стандартам шляхом аналізу функціонування інституту Європейського Омбудсмена та Європейської мережі Омбудсменів. Наближення діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини до стандартів ЄС дозволить посилити захист прав людини в Україні, що сприятиме виконанню Україною Копенгагенських критеріїв вступу.

Першого Європейського Омбудсмена було призначено через 3 роки після заснування відповідної посади [4]. Європейський Омбудсмен – незалежний посередник в конфліктах між виконавчою та законодавчою владою в Європейському Союзі, людина, якій кожен громадянин держав-членів може подати скаргу на структури ЄС. Відповідна посада була заснована у Маастрихті у 1992 р. Договором про Європейський Союз. Першим омбудсменом ЄС став Якоб Седерман (Jacob Söderman), призначений

на цю посаду Європейським Парламентом у липні 1995 р. та переобраний на повторний строк у 1999 р. У 2003 р. цей пост зайняв Нікіфорос Діамандоурос (Nikiforos Diamandouros), який обіймає цю посаду і зараз.

Напередодні 15-річчя інституції Європейський Омбудсмен підготував і оприлюднив Стратегію діяльності на 2009–2014 рр. Велику надію у справі захисту прав громадян Європейський Омбудсмен покладає на співпрацю у межах Європейської мережі Омбудсменів [6].

Договором про Європейський Союз (стаття 138(е)) було встановлено, що Європейський Парламент може призначати Омбудсмена, уповноваженого отримувати скарги від громадян Союзу, будь-якою фізичної або юридичної особи, яка має реєстрацію в державі-члені, що стосуються недобросовісного адміністрування в діяльності інституцій чи органів Співтовариства, за винятком Суду і Суду першої інстанції, при виконанні ними своїх судових обов’язків (стаття 228 Договору про функціонування Європейського Союзу).

Відповідно до своїх обов’язків, Омбудсмен проводить розслідування, для яких він має підстави, або з власної ініціативи, або на підставі скарг, поданих йому безпосередньо або через члена Європейського Парламенту, за винятком випадків, коли заявлені факти є або були предметом судового розгляду. Якщо Омбудсмен встановлює факт недобросовісного управління, він повинен передати це питання до відповідної установи, яка матиме три місяці, щоб повідомити йому свою точку зору з приводу скарги. Омбудсмен направляє відповідний звіт Європейському Парламенту та установі. Особа, яка подає скаргу, повинна бути поінформована про результати такого розслідування.

Омбудсмен подає щорічну доповідь Європейському Парламенту про результати своїх розслідувань. Омбудсмен призначається після кожних виборів до Європейського Парламенту на час його повноважень. Омбудсмен має право на повторне призначення та може бути звільнений Судом на вимогу Європейського Парламенту, якщо він не виконує умови, необхідні для виконання його обов’язків, або якщо він скоїв серйозний проступок.

Омбудсмен має бути повністю незалежним у виконанні своїх обов’язків. При виконанні цих обов’язків він не запитує і не виконує вказівки будь-якого органу. Омбудсмен не може під час його перебування на посаді займатися іншою діяльністю за винагороду чи без. На підставі цих основоположних засад Європейський Парламент прийняв відповідне рішення про правила та загальні умови виконання обов’язків омбудсмена [5].

Преамбула документу роз’яснює загальні принципи діяльності омбудсмена. Незалежно від того, чи має омбудсмен відповідну скаргу або діє з власної ініціативи, він має право доступу до будь-якої інформації, в тому числі до секретних документів. Такий доступ гарантується за умови дотримання правил безпеки установи, яка повинна повідомити омбудсмена про рівень секретності інформації. Якщо за запитом омбудсмена така інформація йому не надходить, він може запросити її через Європейський Парламент.

Презентуючи звіт щодо своєї діяльності за 2010 р. Європейський Омбудсмен пояснив, що ключові пункти його нової стратегії відносяться до: (а) зміцнення постійного діалогу з заявниками, громадянським суспільством та іншими зацікавленими сторонами, (б) виявлення кращих практик діяльності омбудсменів в державах-членах, з якими співпрацює Європейський Омбудсмен в рамках Європейської мережі омбудсменів, і (в) підвищення ролі омбудсмена в забезпеченні управлінської культури обслуговування в установах ЄС. Така культура включає в

себе, серед іншого, активний підхід при взаємодії з громадянами, а також готовність зробити для громадян більше, ніж просто виконати правові зобов'язання установ. Огляд виділяє десять випадків, які служать прикладами найкращої практики у сфері реагування на скарги [7].

Прикладом такої практики можна розглядати дії Європейського Омбудсмена щодо скарги громадянина Ірландії, який просив зобов'язати Європейське медичне агентство (the European Medicines Agency) відреагувати на неналежну дію лікарського засобу. Цей засіб проти вугрів не допоміг його сину всупереч вказаним в опису засобу результатам. Син скаржника наклав на себе руки після прийому цих ліків. В результаті розслідувань, проведених Європейським Омбудсменом, Європейське медичне агентство офіційно надало негативні висновки щодо дії цього засобу, як і просив скаржник. У другому випадку, за вимогою скаржників, Європейським медичним агентством була прийнята нова політика відкритості та надання громадськості більш широкого доступу до документів, коли Європейським Омбудсменом вирішувалися питання запити щодо надання звітів про клінічні дослідження та звітів про випробування засобів по боротьбі з ожирінням.

В результаті розгляду скарги державного службовця, який втратив працездатність внаслідок серйозної аварії, Європейська Комісія відповідним рішенням гарантувала резервування місць для паркування інвалідів, які працюють протягом двох останніх років [7].

Цілий ряд інших прикладів можна отримати зі Звітів Європейського Омбудсмена. З урахуванням запитів, що надходили до розгляду, ним була оголошена Стратегія на 2009–2014 рр., в якій було визначено 5 основних цілей і відповідні пріоритети діяльності Омбудсмена.

Перша мета – «Слухати» – має своїми пріоритетами:

- налагодження регулярного зворотного зв'язку із заявниками щодо отриманого ними досвіду і їх погляду щодо якості наданих нами послуг;
- подальший розвиток контактів з інституціями ЄС на всіх рівнях з метою кращого розуміння засобів допомоги у розвитку і просуванні культури обслуговування;
- взаємодія з організаціями громадянського суспільства для врахування їх зауважень;
- дослідження зовнішнього середовища з метою вивчення інших рівнів продуктивності та розуміння процесів, які її породжують;
- вивчення у Європейській мережі омбудсменів найкращої практики роботи омбудсменів в державах-членах, яка може бути застосована на рівні ЄС.

Друга мета – «Представлення» – включає в себе:

- зміцнення потенціалу офісу Омбудсмена з метою більш ефективного і результативного розгляду скарг;
- скорочення часу, необхідного для розгляду питання контролю за строками і, де це можливо, встановлення більш коротких термінів;
- розвиток альтернативних та спрощених процедур, не вдаючись до тривалих розслідувань.

Третя мета – «Переконання» – спрямована на формування позитивного впливу на адміністративну культуру ЄС, а саме:

- вивчення шляхів розгляду пропозицій Омбудсмена для прискореного винесення дружнього рішення, розробка більш переконливих проектів рекомендацій та зауважень;
- підкреслення ролі Омбудсмена в якості істотного ресурсу для покращення адміністративної практики державних установ;

- переконання установ у тому, що звернення до громадян чи організацій повинні бути частиною їх культури обслуговування;
- сприяння політичним дебатам з питань компетенції Омбудсмена.

У межах мети «Спілкування» планується забезпечення зацікавлених сторін та громадськості своєчасною, корисною та легкодоступною інформацією шляхом:

- розроблення ряду публікацій у паперовій та електронній формі, орієнтованих на потреби цільової аудиторії;
- пошуку нових вдосконалених засобів інформування громадян про те, яким чином Європейський Омбудсмен і Європейська мережа омбудсменів може допомогти їм користуватися своїми правами;
- підвищення обізнаності громадськості про поточні запити Омбудсмена.

Остання мета – «Адаптація» – має своїми пріоритетами:

- зміцнення управлінського та контролюючого механізмів забезпечення оптимального використання людських і фінансових ресурсів і високих стандартів організації всередині країни;
- постійний контроль та підвищення якості роботи;
- введення в дію ефективної комплексної ІТ-системи для управління робочим процесом загального офісу;
- розробку ефективної та сталої політики людських ресурсів для залучення й утримання висококваліфікованих та мотивованих співробітників;
- вивчення можливостей для кращого використання міжвідомчої співпраці.

На нашу думку, вищезазначені цілі та пріоритети у їх виконанні в умовах євроінтеграційних процесів України необхідно враховувати у діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. По-перше, це наблизить діяльність українського Омбудсмена до європейських норм сучасної практики, а по-друге – підвищить рівень ефективності його діяльності як на загальноукраїнському, так і на місцевому рівнях. До цього ж, використання такої стратегії дозволить безболісно приєднатися до Європейської мережі омбудсменів і функціонувати в ній на належно високому рівні. На жаль, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини не має подібної стратегії, програми діяльності тощо. Навіть з урахуванням досить активної міжнародної діяльності слід враховувати, що робота будь-якої державної інституції повинна відповідати сучасним потребам суспільства, працювати на високому рівні співвідносно з особливостями умов, в яких потрібно діяти. Визначення проблем, засобів їх вирішення та встановлення чітких цілей та пріоритетів є необхідною умовою ефективної роботи Уповноваженого. І якщо розглядати це питання у світлі інтеграційних процесів України до Європейської спільноти, то слід враховувати, що у межах діяльності європейських інституцій підхід до роботи без визначення перспективи неможливий.

Яскравим прикладом спільної роботи «на результат» в ЄС є Європейська мережа омбудсменів. Вона складається з більш ніж 90 офісів в 32 країнах Європи. Мережа включає в себе національних та регіональних омбудсменів та аналогічні органи держав-членів Європейського союзу, країн-кандидатів на вступ до ЄС і деяких інших європейських країн, а також Європейського Омбудсмена та Комітет з петицій Європейського Парламенту.

Мережа була створена в 1996 р. і поступово перетворилася на потужний інструмент для співпраці ом-

будсменів та їх співробітників, який виступає в якості ефективного механізму в разі звернення до нього. Це має особливе значення для роботи Європейського Омбудсмена і дозволяє йому швидко й ефективно реагувати на скарги, які виходять за рамки його компетенції. Досвід та приклади кращої ефективної діяльності омбудсменів узагальнюються за допомогою семінарів і нарад, регулярного інформаційного бюлетеня, електронного дискусійного форуму і щоденної електронної служби новин. Візити Європейського Омбудсмена до омбудсменів в державах-членах та країнах-кандидатах також довели свою високу ефективність у розвитку Мережі.

Конкретних вимог для приєднання до Мережі не існує, адже воно здійснюється у випадку зміни статусу країни на країну-кандидата та країну-члена в результаті здійснення відповідної зовнішньої політики держави. Приєднання до Мережі країни-кандидата дає змогу національному омбудсмену адаптуватися до спільної скоординованої діяльності.

Що стосується основних статистичних даних за 2010 рік, то Європейський Омбудсмен отримав загалом 2667 скарг у 2010 р., порівняно з 3098 скарг в 2009 р. 744 з них були в рамках його мандата. Кількість відкритих запитів – 335 – і закритих запитів – 326 – залишалися стабільними в 2010 р. в порівнянні з попереднім роком. Це означає, що майже 97% скарг було розглянуто протягом року і скарги, що надходили до Омбудсмена, були врегульовані у більшості у поточний період року. З указаної кількості запитів, розслідування щодо яких було відкрито, 65 % стосувалися дій Європейської Комісії. Друге місце за кількістю відкритих розслідувань за запитами скаржників займає Європейське управління відбору персоналу. 10 % запитів стосуються інших органів ЄС. Ця тенденція підтверджує, на думку Нікіфороса Діамандуроса, що все більше людей в даний час звертаються до Європейського Омбудсмена з правильних причин.

Щодо походження скарг, то Німеччина та Іспанія, як і раніше, є джерелом найбільшої кількості скарг, але по відношенню до розміру населення, найбільша частка скарг надійшли з невеликих держав-членів, а саме, Люксембургу, Кіпру та Бельгії. Більшість скарг, тобто 78 %, були представлені окремими громадянами, а 22 % надійшли від компаній, неурядових установ чи організацій та інших організацій і об'єднань.

У більш ніж 70 % усіх справ, отриманих у 2010 р., Європейський Омбудсмен був у змозі допомогти заявнику, відкривши розслідування справи, направивши її компетентним органам або надавши пораду про те, куди звернутися. У 55 % випадків справи закриті шляхом прийняття дружнього рішення з установою або врегулювання питання. В інших випадках омбудсмен або не знайшов ознак недобросовісного управління, або видав рекомендацію, яка була прийнята установою, надіслав критичне зауваження або спеціальний звіт до парламенту. Як відзначає Н. Діамандурос, стійке зниження критичних зауважень, виданих його офісом, є позитивним свідченням того, що інститути ЄС можуть зайняти більш активну роль у вирішенні скарг, що мали позитивне вирішення: у 2010 р., критичні зауваження були зроблені в 33 випадках, в порівнянні до 35 випадків у 2009 р. і 44 випадків у 2008 р. Зрозуміло, що більшість запитів, відкритих в 2010 р. (65 %), стосувалися Комісії з урахуванням того, що Комісія є основним інститутом Союзу, яка приймає рішення, що мають безпосередній вплив на громадян.

На закінчення, Європейський Омбудсмен наголосив, що на сьогоднішній день найбільш поширеним є твердження про відсутність прозорості в адміністрації ЄС. Це твердження виникло в 33 % всіх закритих запитів і включало відмову в наданні інформації та доступі до документів. Н. Діамандурос із занепокоєнням відзначив, що кількість випадків щодо прозорості діяльності залишається незмінно високою протягом останніх років.

На даний момент різниця у кількості скарг, направлених до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та кількості скарг, направлених до Європейського Омбудсмена, є дуже істотною. Так, у порівнянні з 2667 скаргами в 2010 р. до Європейського Омбудсмена до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у 2010 році надійшло 82 335 скарг. Звичайно, така різниця в показниках обумовлена великою кількістю факторів. Серед них головними можна вважати різницю у рівні довіри до судової системи та органів державної влади в цілому, ступені прозорості діяльності органів влади, відмінностях у реагуванні установ на скарги громадян на недобросовісне виконання установою своїх обов'язків, загальних підставах для звернення до омбудсмена.

Включення України до Європейської мережі омбудсменів надасть можливість співпрацювати з Європейським Омбудсменом, але класифікація звернень, підстави для звернень повинні відповідати європейським стандартам. Врахування досвіду діяльності Європейського Омбудсмена та Європейської мережі омбудсменів незалежно від строків реалізації євроінтеграційної політики сприятиме підвищенню ефективності діяльності Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини на рівні європейських стандартів.

Література.

1. Грицяк І. А. Право та інституції Європейського Союзу: навч. посіб. / І. А. Грицяк – К.: «К.І.С.», 2006.
2. Дідковська І. О. Омбудсмен у системі інститутів правової держави: порівняльно-політологічний аналіз: дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / Дідковська Ірина Олександрівна; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького – К., 2007.
3. Практичний поради́ник державного службовця з організації регіонального співробітництва / Уклад. Л. Л. Прокопенко, О. М. Рудік, І. Д. Шумляєва. – Д.: ДРІДУ НАДУ, 2007. – Вип. 2: Інституційна система Європейського Союзу. – С. 39–40.
4. Consolidated version of the treaty establishing the European community. – Access mode: http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/dat/12002E/pdf/12002E_EN.pdf. – Title from the screen.
5. Decision of the European Parliament of 9 March 1994. – Access mode: <http://www.oup.com/uk/orc/bin/9780199268689/ombudsman.pdf>. – Title from the screen.
6. European Ombudsmen: Strategy for the mandate. – Access mode : <http://www.ombudsman.europa.eu/en/resources/strategy.faces>. – Title from the screen.
7. Presentation of the European Ombudsman's Annual Report 2010 by Mr. P. Nikiforos Diamandouros. – Access mode : <http://www.ombudsman.europa.eu/en/activities/speech.faces/en/10384/html.bookmark>. – Title from the screen.
8. Virgiliu G. Pop. The Ombudsman of The European Union. – Access mode : http://rosa.academia.edu/VirgiliuPop/Papers/1164578/the_ombudsman_of_the_european_union. – Title from the screen.